



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **F. Š.**, proti žalovanému: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, v řízení o žalobě proti nečinnosti žalované, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 6. 2022, čj. 5 A 30/2019-19,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost proti výroku I. a IV. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 6. 2022, čj. 5 A 30/2019-19, **se odmítá.**
- II. Ve zbývajících částech **se** kasační stížnost **zamítá.**
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci a postoupenou Městskému soudu v Praze domáhal ochrany proti nečinnosti žalované spočívající v nevyřízení žádosti o poskytnutí informací týkajících se stravování ve věznicích. Součástí žaloby byl i návrh na vydání předběžného opatření, na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce.

[2] Městský soud výrokem I. v záhlaví uvedeného usnesení odmítl návrh na vydání předběžného opatření, výrokem II. žalobce nesvobodil od soudních poplatků, výrokem III. zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce a výrokem IV. ho vyzval k zaplacení soudního poplatku.

[3] Návrh na vydání předběžného opatření nařizujícího žalované, „aby se zdržela všech dehonestujících a diskriminačních výroků při výkonu své funkce, které snižují důstojnost žalobce“, městský soud odmítl, jelikož se žalobce může domáhat ochrany svých soukromých práv výlučně v občanském soudním řízení. K osvobození od soudních poplatků městský soud uvedl, že dle judikatury NSS je při zvažování, zda osvobození přiznat, třeba zohlednit, aby nedocházelo ke zneužívání tohoto institutu. Žalobce je účastníkem mnoha řízení týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a jeho procesní aktivita se soudu „jeví jako neuvážené nadužívání institutu osvobození od soudních poplatků k tomu, aby bezplatně vedl spory podle své libosti.“ Jelikož městský soud neshledal v případě žalobce podmínky pro osvobození od soudních poplatků, zamítl s ohledem na § 35 odst. 10 s. ř. s. i jeho návrh na ustanovení zástupce.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost. Uvedl, že správní soud (zřejmě městský soud, pozn. NSS) byl od roku 2018 nečinný, následně mu zaslal ve stejný den oznámení o změně senátu s poučením o možnosti podání námítky podjatosti a napadené usnesení, a to bez zkoumání jeho majetkových poměrů. Nesouhlasí s argumentací městského soudu, která je výrazem justiční arogance a despektu k jeho osobě. Napadené usnesení popírá ústavně zaručené právo na informace a je založeno na pouhých domněnkách senátu, který se stěžovateli jeví jako funkčně nezpůsobilý k rozhodování o správní žalobě, což zakládá důvod k námitce podjatosti.

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v mezích rozsahu kasační stížnosti a v ní uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Jde-li o výrok I. napadeného usnesení, ten je ze své povahy dočasný, a dle § 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s. proti němu není přípustná kasační stížnost (srov. obdobně usnesení NSS ze dne 22. 12. 2004, čj. 5 As 52/2004-172, č. 507/2005 Sb. NSS). Kasační stížnost je proto v části týkající se tohoto výroku třeba odmítnout dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[8] Odmítnout je nutno kasační stížnost i proti výroku IV. napadeného usnesení, kterým byl stěžovatel vyzván k zaplacení soudního poplatku, což je rozhodnutí, kterým se podle § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. pouze upravuje vedení řízení. Proti takovému rozhodnutí je kasační stížnost taktéž nepřipustná (viz usnesení NSS ze dne 27. 2. 2006, čj. 5 As 15/2005-47, č. 973/2006 Sb. NSS).

[9] Co se týče zbývajících výroků napadeného usnesení, stěžovatel namítá, že městský soud nezkoumal jeho majetkové poměry, a přesto zamítl jeho návrh na osvobození od soudních poplatků. Městský soud se ovšem jeho majetkovými poměry nezabýval, jelikož posoudil jeho procesní aktivitu jako nadužívání institutu osvobození od soudních poplatků, přičemž odkázal na rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS, podle něhož může soud odeprít přiznání osvobození od soudních poplatků nemajetnému účastníkovi řízení vzhledem k povaze sporu, který vede. V dané věci se stěžovatel domáhá poskytnutí informací ohledně stravování ve věznicích, a to za

pokračování

„obecně prospěšným účelem“. Obdobnou situaci v případě týchž účastníků řízení se NSS zabýval již např. v rozsudku ze dne 17. 5. 2021, čj. 3 As 109/2021-165, v němž uvedl, že stěžovatel „se žalovanou (respektive s různými vězeňskými zařízeními) vede množství ‚sporů‘ týkajících se poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují před soudy (jen u Nejvyššího správního soudu je do této chvíle vedeno téměř 300 řízení o kasačních stížnostech stěžovatele). Taková řízení má stěžovatel plné právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit. Není však důvod, aby náklady na vedení těchto řízení za stěžovatele nesl stát formou osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím osobám s nízkými příjmy vést bezplatně řízení podle své libosti.“

[10] Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že stěžovatel svými žádostmi o informace zahrnuje jak povinné subjekty, tak správní soudy (jen NSS eviduje již přes 450 řízení, v nichž stěžovatel vystupuje jako účastník). Právo na informace je sice skutečně garantované ústavním pořádkem, konkrétně čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, nicméně v případě stovek žádostí o informace podaných stěžovatelem se zjevně jedná o šikanózní uplatňování práva. V takovém případě lze po stěžovateli požadovat, aby se zaplacením soudního poplatku sám podílel na financování soudního řízení. Městský soud tedy nebyl povinen zkoumat stěžovatelovy majetkové poměry, neboť ty nebyly pro rozhodnutí o jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce rozhodující. Z téhož důvodu tak není relevantní ani posudek o invaliditě z roku 2018 přiložený ke kasační stížnosti, neboť jeho obsah se s důvody zamítnutí stěžovatelových návrhů zcela míjí.

[11] K námitce, že městský soud napadené usnesení vydal ve stejný den jako poučení o složení senátu, lze odkázat na rozsudek NSS ze dne 1. 6. 2016, čj. 3 As 216/2015-16. Podle toho je na soudu, aby pro poučení o složení senátu zvolil s přihlédnutím k zásadě rychlosti a hospodárnosti řízení vhodný okamžik, ze zákona lze pouze dovodit, že by se ho účastníku mělo dostat nejpozději před meritorním projednáním věci. Ve fázi rozhodování o procesních návrzích a výzvě ke splnění poplatkové povinnosti tedy městský soud nepochybil, pakliže poučení o složení senátu nezaslal stěžovateli před vydáním nyní napadeného usnesení.

[12] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že stěžovatel v rámci kasačních námitek uvedl, že *„je otrěsen nehoráznými průtahy řízení i argumentací senátu správního soudu, kterou považuje za výraz nejhorší arogance a despektu k jeho osobě“* a rozhodující senát se mu *„jeví jako funkčně nezpůsobilý k rozhodování o správní žalobě, což zakládá titul k námitce podjatosti.“* Takto formulovanou námitku lze chápat jako námitku zmatečnosti soudního řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. spočívající v tom, že v něm pro svou podjatost rozhodovali vyloučení soudci. Z kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatel spatřuje důvod podjatosti v procesním postupu v řízení. Ten však podle § 8 odst. 1 věty třetí s. ř. s. nemůže být důvodem k vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci (srov. usnesení NSS ze dne 18. 6. 2003, čj. Nao 25/2003-47, č. 283/2004 Sb. NSS).

[13] Ohledně tvrzených průtahů v řízení pak Nejvyšší správní soud pouze uvádí, že je stěžovatel nemůže úspěšně napadat v současném řízení o této kasační stížnosti (blíže

viz např. rozsudek NSS ze dne 15. 9. 2022, čj. 9 As 132/2022-17, v obdobné věci téhož stěžovatele).

[14] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené shledal stěžovatelem uplatněné námitky nedůvodnými, a kasační stížnost proto dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[15] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., neboť kasační stížnost proti výroku ohledně návrhu na vydání předběžného opatření odmítl. Ve zbytku se kasační stížnost týkala pouze procesních práv stěžovatele v soudním řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. září 2022

Milan Podhrázký
předseda senátu